

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník 87

číslo 22

27. května 2007

Cena: 6 Kč

V SÍLE DUCHA VYJÍT DO SVĚTA...

Padesátý den po vzkříšení poslal Ježíš učedníkům plnost Ducha. Naplnil tak zaslíbení starozákonních proroků i svá zaslíbení, která dal apoštolům v noci před svým zatčením a ukřižováním.

Podle jeho slova se stalo. Místo, kde se učedníci společně modlili, se otlásko, za hukotu vítru z nebe sestoupil oheň na apoštoly. Vítr a oheň, mocné a dynamické živly, představují dva ze základních symbolů Ducha. Duch jako vítr rozvíří stojaté vody a přináší pohyb a nový život. Duch jako oheň zapaluje víru a lásku. Přechází a přetavuje naše srdce a spaluje vše nečisté.

Musel to být mocný zážitek pro apoštoly i okolí. V Letnicích však nejde v první řadě o zážitek. Jisté je to zkušenost, kterou víra také potřebuje. Avšak v Letnicích šlo především o poslání. „Budete vyzbrojeni mocí z výsosti (L 24,48) ... dostanete sílu Ducha svatého a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země...“ (Sk 1,8). Jde o svědectví Kristu a jeho evangelium.

Duch svatý naplnil srdce učedníků a oni vyšli z uzavřeného prostoru večeřadla do ulic k poutníkům z různých zemí. A mluvili k nim srozumitelně - v jejich jazycích - o velikých skutcích Božích. O Ježíši, o jeho kříži a vzkříšení, o důsledcích z toho plynoucích. Dříve ustrašení nyní směle mluví na ulicích. A co víc. Nacházejí pozorné posluchače, kteří jsou jejich svědectvím zasaženi a uvěřili.

Ríkáme, že ten den se zrodila církev.

Církev je posláním Božím ke světu oživovaným Duchem. Církev tu není sama pro sebe. Je nástrojem Božího slova, „prvním krokem Ducha ke světu“ (J. M. Lochman).

Rok co rok slavíme a připomínáme si tyto události.

Naše situace se v něčem podobá situaci apoštolů tenkrát. Jsme mnohdy uzavřeni nejen ve svých modlitebnách a sborech, ale také v prostoru církve a v naší "církvevní hantýrce", které svět kolem nerozumí.

Naše uzavřenost je pozůstatkem minulosti, kdy jsme byli ateistickým režimem uzavřeni do církevních prostor, ale taky výsledek překotných změn, ke kterým došlo během pár uplynulých desetiletí. Není to však jen problém světa, ale taky náš. Problém naší vnitřní nejistoty víry a z ní plynoucího strachu před současným světem, obavy z nejisté budoucnosti v tomto světě, ale také problém naší neschopnosti porozumět světu a reagovat na jeho proměny a výzvy.

Nelíbí se nám tato situace. Hovoříme a přemýšlíme o obnově církve. Chtěli bychom oslovit naše současníky. Chtěli bychom vyjít z kostelů do ulic. Různým způsobem se o to pokoušíme. S různými výsledky. Hledáme také jazyk, jak vyjádřit a sdělit evangelium svému okolí. Narážíme na spoustu otázek a překážek.

Uvědomujeme si, že potřebujeme Ducha svatého. Pro naši dnešní situaci, pro naše dnešní úkoly. Potřebujeme Ducha, abychom i my mohli jasně a srozumitelně mluvit o velikých skutcích Božích. Cítíme, jak to

je potřebné. Nejsme s to vlastními silami a nápady překonat postmoderní zmatení jazyků a ztrátu smyslu.

Potřebujeme Ducha svatého. Potřebujeme my sami dnes zažít Letnice. Sama událost seslání Ducha je neopakovatelná. Plnost Ducha byla od toho času církvi dána. Duch se vznáší nad církví a v církvi. Čeká. My se potřebujeme naučit z moci tohoto Ducha žít a jednat. Potřebujeme se učít otevřenosti vůči Duchu. Jak? Vezměme starý osvědčený recept.

Prvním krokem bude pokání, proměna smýšlení. Odložit své představy i ty o obnově církve, vložit je do rukou Kristových a být připraven přijmout jeho představy a myšlenky. Uvěřit, že Duch byl dán i nám a chce působit mezi námi a v nás. Počítat vážně s tím, že náš Otec z nebe dá Ducha svatého těm, kdo ho prosí (sr. L 11,13).

Druhým krokem bude modlitba. Společná, svorná a vytrvalá modlitba. Tak se svorně a vytrvale modlili apoštolové spolu s Matkou Páně (sr. Sk 1,14). Přes všechny rozdíly a důrazy ve zbožnosti a pojetích služby a v teologii se sjednotili v modlitbě. Chválit Boha za jeho dílo spásy, za jeho zaslíbení, vděčně je přijímat a žít z nich.

Třetím krokem bude vzít vážně Písmo. Sdílet a zachovávat Kristovo slovo (sr. J 14,23). Naslouchat mu a hledat v něm radu. To je cesta, po které on přichází k nám a činí si v nás svůj příbytek.

V důvěře a očekávání, že Bůh má pro nás poslání i dnes a že nás k němu

Nástěnný obraz z kostela sv. Petra a Pavla v Los Angeles

chce zmocnit, slavme svátky Ducha svatého. S pohledem upřeným nejen do minulosti, ale i do přítomnosti a budoucnosti.

Kéž Bůh svým Duchem zapálí naši víru, naději i lásku a oživí nás i společenství církve!

Kéž Bůh svým Duchem nám dá poznat, v čem je hřích, spravedlnost i soud a přivede nás k upřímnému pokání!

Kéž Bůh svým Duchem povede naše kroky a stane se nám rádcem i pomocníkem na naší cestě!

Kéž Bůh svým Duchem uzdraví naši vzájemnou komunikaci v církvi i mezi lidmi vůbec a daruje nám porozumění a skutečný dialog!

Požehnané Letnice!

Petr Šandera,
brněnský biskup

O DUŠÍCH, ANDĚLECH A NADĚJI

V pátek 4. května bylo v olomouckém Husově sboru provedeno oratorium mladého skladatele Jana Valuška s názvem "O duších, andělech a naději". Má návštěva tohoto koncertu byla vlastně náhoda a vůbec jsem netušil, že z prostor husitského svatostánku budu odcházet se silnými pocity uměleckého prožitku i duchovního naplnění. Rozsáhlá skladba pracuje s tradičním aparátem velkého obsazení - interpretovalo ji bezmála 70 účinkujících. Vokální složka zahrnuje velký smíšený sbor, dětský sbor malých andělů-cherubínů a tři sólisty - Anděla (alt), Malinkou duši (dětský soprán) a Rozvážnou duši (tenor). Orchester představovalo 17 hráčů na tradiční nástroje a velké varhany a 2 recitátory. Skladba samotná navazuje na tradici oratorií F. Mendelsohna-Bartholdyho, kompoziční práci na tak vysoké úrovni jsem rozhodně nečekal. Formová nekompaktnost je jen zdánlivá, jednotlivé části se skládají z menších forem klasického charakteru - fugy, árie atd. Melodické a harmonické stránce nechybí invence a je znatelná dobrá znalost různých kompozičních technik.

Oratorium nelze jednoznačně hudebně zařadit. Hudba má mnoho ploch blížících se polytonalitě, na první pohled zjevná přeinstruovanost některých částí těžší z polymelodiky vycházející z bohaté motivicko-tématické práce. Ta, bohužel, není pro běžného posluchače zaznamenanatelná a zůstává mu skryta. Přispělo k tomu i ne příliš šťastné nazvučení celého ansámbly, které bylo zřejmě nutné, neboť autor neměl k interpretaci svého díla profesionály, jejichž vokální projev by nebyl zastíněn orchestrem. Na druhé straně vyslovuji svůj obdiv dirigence celého souboru, nazvaného Collegium musicum Litovelsis, Haně Kaštanové, která nastudovala tak náročnou skladbu vesměs s amatéry. Ti však vytvořili jak v orchestru, tak ve sboru místa na profesionální úrovni.

Mladému skladateli a kolegovi muzikologovi Janu Valuškovu jsem položil několik otázek.

* Za prvé vám chci pogratulovat k výjimečné skladbě. Jak jsem již uvedl, na koncertě jsem se ocitl náhodou a s ničím takovým jsem vůbec nepočítal.

Netušil jsem, že na olomoucké muzikologii jsou také dobří skladatelé. Zvláště mi je i volba duchovní skladby, dnešní mladí skladatelé komponují spíše orchestrální a komorní záležitosti, i samotné duchovní hudby je málo, proč právě duchovní oratorium?

O duchovní hudbu se zajímám již dlouhou dobu. Mám k tomu koneckoněc předpoklady - můj otec je husitský farář. Na jeho litovelské farnosti jsem se díky tamnímu notovému materiálu s duchovní hudbou seznamoval. Po mojí kompozici Míša Litovelsis jsem se rozhodl pro skladbu, která by byla více "akční", tedy měla více děje. Forma oratoria byla nejjednodušší, tím spíše, že jsem skládal na český text.

* Kde jste vzal námět, kdo vám napsal libreto?

Vždycky mě zajímalo duchovní tajemno - lidé si ho vykládali tak, aby mu rozuměli. Proto jsem přišel na myšlenku duší toužících po nápravě, andělů, které vyslal Bůh, a nejdůležitě-

Dokončení na str. 3

Podivný obchod

Před mnoha lety dodržoval jeden primitivní kmen prazvláštní zvyk. Každých sedm let volil svého krále, který měl pak po dobu své vlády neomezenou moc a mohl si dělat, co chce. Mělo to však jeden háček. Po uplynutí sedmi let byl král popraven, aby po něm mohl nastoupit nový panovník. Ať už tomu věříme nebo ne, vždycky bylo dost lidí, kteří byli ochotni vyměnit život za sedm let moci a luxusu. Mnozí lidé jsou dnes však ještě hloupější. Jsou ochotni vyměnit svého nesmrtelného ducha za požitky tohoto světa, přestože přináší pouze dočasné uspokojení. Někteří podléhají zlovykům nebo nacházejí potěšení v „malých hříšcích“ a nechtějí je opustit. Vědí, že kdyby se rozhodli žít s Kristem, museli by změnit svůj životní styl. A tak tuto nabídku odmítají. Jsou ochotni vyměnit radost a plnost na věčnosti za několik let pozemského potěšení. Nedává to smysl. Je to nesmyslný obchod.

(czka)

Uvážlivě počítejme

„...byli pokřtěni, a přidalo se k nim toho dne na tři tisíce lidí. (Sk 2,41)

Ve vylíčení svatodušních událostí jde také o čísla. V den 50. po neděli velikonoční slavíme neděli svatodušní.

Když po Velikonocích přijde 40. den, vzpomíná církev na Kristovo nanebevstoupení.

10 dní po nanebevstoupení, čili 7 neděl po zmrtnýchvstání Pána Ježíše, je tu onen významný den 50., kdy byl v takové plnosti dán Duch svatý.

Ale jsou i další čísla. V onen 50. den uvěřilo a bylo pokřtěno 3000 lidí, kteří se stali členy Kristovy církve.

Počítejme však dál, když si položíme dvě otázky: 3000 nově uvěřivších duší na jedno Petrovo kázání? Je tu druhá otázka: Zdalipak dnes na 3000 kázání uvěří alespoň jeden člověk? Tato otázka je reálná, když přece víme, že neděli co neděli slouží více než 3000 kazatelů, farářů a duchovních biblickým evangelium.

V nadpise uvedené vybědnutí je tedy na místě. Kéž nás to vede k modlitbám a misijní činnosti.

Časy se sice mění, ale moc Ducha svatého zůstává tatáž. Necht' nás to povzbuzuje a oživuje naši naději, jakou vkládáme do misijních snah.

Onu zapálenost apoštola Petra si ovšem musíme vyprošovat. To, co řekl Pán Ježíš, platí jistě i dnes: „Nebeský Otec dá Ducha svatého těm, kteří ho prosí.“ (L 11,13)

R.N. - czka

Z kazatelského plánu

HOD BOŽÍ SVATODUŠNÍ

„Požádám Otce a on vám dá Ducha pravdy,“ praví Pán

Ani ti, kdo vídali pozemského Ježíše tvář v tvář, nechápali vždy dokonale jeho slova. Tím obtížnější to může být pro další generace křesťanů, pro ty, kteří „uvěřili, ačkoliv neviděli“.

Věřící má být plně přesvědčen, že Boží Syn mluví a činí jen to, co mu uložil nebeský Otec, že věrně tlumočí jeho poselství a jeho vůli nám lidem. K tomu pak máme prosit Otce o dar Ducha svatého a pevně doufat, že Bůh sám se postará, aby křesťan pochopil svého Mistra a Pána a aby se mu i celým životem a svými skutky co nejvíce připojil.

Tak působí v člověku Duch pravdy, Přímluvce, Utěšitel. S jeho přítomností a obdarováním křesťané obstojí i uprostřed světa nepřátelského Kristu a splní v tom světě své poslání.

Vstup: Gn 11,1-9

Tužby:

2. Abychom obdarováni Duchem svatým pevně v Ježíše Krista věřili a podle té víry také žili, jak se na jeho lid sluší...

3. Aby naše svědectví o Kristu v moci Ducha svatého bylo věrohodné a nové údy církvi Páně získávalo...

Epištola: Sk 2,1-21

Evangelium: J 14,8-17

K obětování: Ž 104,24.29-31 nebo J 14,25-27

K požehnání: Ř 8,11-17

Modlitba:

Nebeský Otče, děkujeme, že jsi učinil Ježíše Krista naším Spasitelem a Pánem. Děkujeme za jeho radostnou zvěst o spáse i za všechny, kdo ji kdy věrně a statečně zvěstovali. Prosíme, posiluj také nás mocí svého Ducha, abychom byli schopni následovat svého Spasitele a plnit náročné úkoly, vložené na tvůj zvláštní lid. Zejména pak rač nám dát sílu, abychom dovedli při každé příležitosti svědčit o Pánu Ježíši a přemáhat zlobu i nepřátelství světa zbraní jeho lásky.

Vhodné písně: 18, 22, 49, 72, 261, 262, 263, 264, 265, 267, 268, 333

VĚŘÍM V BOHA OTCE I SYNA I DUCHA SVATÉHO

I P 1,8-13

Rozdělení církevního roku má svůj dobrý a praktický smysl. Má věřícím po celý rok přibližovat a připomínat různá období dějin spásy. V tomhle způsobu vnímání času a přístupu k evangeliu je však latentně přítomna hrozba formalismu, jako že teď se soustředíme na to a příště na ono historické období. Jenomže my jsme dnes v úplně jiné situaci než ti, kdo texty Písem svatých zaznamenávali.

Svým způsobem je možno říci, že dnes už je všechno hotovo, všechno potřebné pro naši spásu je zjeveno. Teď trvá čas dávající příležitost k osobnímu přijetí spásy v Pánu Ježíši Kristu ukřižovaném a vzkříšeném. Když dnes rozvažují nad slovy Písem svatých, stává se mi zřejmým, že naše situace se v jistém smyslu podobá té, ve které žili věřící před narozením Kristovým. Oni žili v očekávání.

Toto očekávání sytili a podporovali svou zvěstí proroci. Víra v budoucí dění a naděje z toho plynoucí měly veliký prostor k uplatnění v životě Božního lidu. Evangelia líčí, co se dělo, když Kristus, očekávaný Mesiáš, přišel. Jejich příběhy a vyprávění jsou psány ve světle dvou skutečností a v prolínání dvojího času.

Nejprve je tu čas pozemského života Ježíšova od narození až po smrt na kříži a jeho uložení do hrobu.

Pak je tu čas setkávání učedníků se Vzkříšeným. Pokud jde o to, co ve vyprávění evangelíí je historickou skutečností a co interpretací Ježíšovy osoby ovlivněnou vírou v jeho vzkříšenou existenci, máme před sebou syntézu obojího.

Z evangelíí a Nového zákona vůbec víme, že setkávání učedníků se Vzkříšeným v takové formě, jak o tom hovoří evangelia a Skutky apoštolů, mělo svůj vyměřený čas. My jsme dnes odkázáni na setkávání s Ježíšem Kristem v duchu a v pravdě a jediným hmatatelným a podpůrným nástrojem pro ně je nám sbírka Písem Starého a Nového zákona.

Aby k tomuto setkávání vskutku docházelo, je nám všem potřebná účast, působení a moc Ducha svatého. K němu nás odkazuje sám Pán Ježíš. Bible ve své psané a materiální podobě je médiem a podpůrným prostředkem sloužícím k uskutečnění našeho osobního setkání s Ukřižovaným a Vzkříšeným v his-

torickém čase naší existence. Duch svatý je tím, kdo nás uvádí do osobního setkání s Božím Synem, Ježíšem Kristem a v něm také s Bohem Otcem. Duch svatý je plodem lásky Otce a Syna. On vychází z jejich osobního vztahu. A je to on, Duch svatý, kdo dává věřícímu v jakémsi závavku nahlédnout a okusit podobu a chuť vnitřního Božního života, království Božního, kde žije Láska. K ní a do ní směřujeme životem víry v Otce i Syna i Ducha svatého prožívaným zde na zemi podílnicetvím na životě těla Ukřižovaného a Vzkříšeného, totiž životem v církvi a s církvi.

S ní a v ní jsme poutníky na cestě k poslednímu a nekončícímu setkání se Synem Božím, Ježíšem Kristem a s nebeským Otcem v Lásce, která z Otce i Syna vychází a kterou nám Syn Boží představil pod jménem Ducha svatého.

Jakže to říká apoštol Pavel? „Nyní vidíme jako v zrcadle, jen v hádance, potom však uvidíme tvář v tvář. Nyní poznávám jen částečně, ale potom poznám plně, jako Bůh zná mne.“

Jan Hálek

podle Hesel Jednoty Bratrské

Nad Písmem

POŽÁDÁM OTCE A ON VÁM DÁ DUCHA PRAVDY

J 14, 8-17

Až do naší současnosti hledáme odpověď na otázku, jak je to možné, že křesťanská církev, která vznikla z nepatrných začátků, u kterých stál hlouček prostých lidí, se stala společenstvím, které dodnes oslovuje zástupy lidí na všech kontinentech. Jsme tím udiveni i proto, že církev ne vždy v biblickém duchu plnila a plní svoje poslání. Tím se vzdalovala od Ježíše a evangelia. Je to proto, že zde není z našeho lidského rozhodnutí, z našeho popudu. K tomuto poznání nás právě dnes vedou biblická čtení určená pro Hod Boží svatodušní.

Apoštol Filip kdysi nejen za sebe a další učedníky, ale i za nás vyslovil veliké přání, a to v prosbě adresované Ježíšovi: „Pane, ukaž nám Otce a víc nepotřebujeme.“ Mýlil se, když si myslel, že člověku stačí uvidět a pak už má vyhráno, Filip přece s Ježíšem chodil několik roků, byl s ním den co den, viděl, co konal, a slyšel, co říkal. Přesto mu byl Bůh zatím jen tajemstvím, nepoznaným tajemstvím. Ani ve snu jej nenapadlo, že kdo vidí Ježíše, zároveň vidí Otce. Ani v čínech, ani ve slovech Filip nepoznal, že Bůh jedná skrze Ježíše. Ježíšova slova se nám mohou ztratit z paměti, můžeme je zapomenout, ale může člověk zapomenout na divy a zázraky, které viděl na vlastní oči? Přesto dnes slyšíme, že to možné je. Duchovní slepota může být tak velká, že nám brání vidět věci v pravém světle. Potřebujeme, aby nám někdo otevřel oči a my prohlédli.

Učedníci, kteří chodili s Ježíšem, na tom byli daleko lépe než my dnes a přesto se jim dostalo slibu: Nezůstanete sami. Dostane se vám Ducha svatého - pomocníka z nebe. Ježíšova předpověď se naplnila padesát dní po Hodu beránka, tedy padesát dní po jeho ukřižování. O svátcích byl

Jeruzalém plný Židů z různých zemí. A tehdy se to stalo. Duch svatý v podobě ohnivých jazyků zapaloval lidská srdce a měnil je. Pod mocí tohoto Ducha vystoupil apoštol Petr jako kazatel a vydal svědectví o Kristu mezinárodnímu publiku. Posluchači jeho kázání na sobě pocítili Boží přítomnost, Petrovo kázání způsobilo, že jeho posluchači poselství o Kristu přinesli do svých zemí a tak sám Bůh připravil půdu pro evangelium v těchto částech světa.

Duch svatý či Duch pravdy, jak je zde nazýván, je neproniknutelným tajemstvím pro ty, kteří se s jeho mocí nepotkali. Právě dnes je třeba se pozeptat, zda Duch svatý je v nás a mezi námi v církvi. Kdybychom vnímali přítomnost Ducha svatého podle toho, jak prožíváme Svatodušní svátky, byli bychom udiveni z poznání, že někteří tak zvané věřící ani neví o tomto památném dnu, ve kterém vznikla církev. To jsou ti, kteří pokládají církev jen za lidskou organizaci a sebe za její členy, snad ani ne za věřící.

Ale v církvi, ve které alespoň občas zavane Duch svatý, je jeho přítomnost znát, a to především v mezilidských vztazích. Je v ní cítit lidská blízkost, solidarita, schopnost vzájemného odpuštění a pomoci. To není z nás lidí, jak si to mylně myslíme. Je to důkazem toho, že Duch svatý, z jehož působení církev vznikla, je pomocníkem všem generacím Kristových učedníků. A to je radostné konstatování. A přesto jsou místa, odkud Duch svatý vyvanul. Je to patrné ve vzájemné lidské lhostejnosti, odcizení, sobectví, kdy to v církvi zavání duchem spolku, a to ještě spolku prachbídného.

Úvodní čtení hovořilo o stavbě Babylónské věže. To, co lidé stavěli, nebylo špatné, ale špatný byl motiv jejich snažení. Věž měla být oslavou a proslavením lidí, jedním z divů světa.

Chtěli tak učinit na úkor Boha. Jenomže jemu má patřit první místo v našem životě. Ta věž byla podobná naší současné gigantomanii. Ale nejde o to, čím na sebe soustředíme pozornost. Faktem je, že to skoro vždy má nedozírné následky. Odplatou jim tedy bylo vzájemné neporozumění a k tomu ještě byli rozptýleni do celého světa. Bez trestu se to tehdejší lidské počínání neobešlo. A tak je tomu až dodnes.

Nejen v dnešní sváteční den, ale stále potřebujeme prosit o Ducha svatého, který oživuje a proměňuje jak náš život osobní, tak i život v církvi. Bez něj jsme jen spolkem lidí, kteří pěstují náboženství, a to je málo. Když Ježíš prosil o Ducha svatého svého nebeského Otce, prosil za něj i pro nás. A tak mu budme vděční.

René Hradský

**Dobrý Bože,
děkujeme ti dnes
za svoji církev,
o které věříme,
že zde není
jen z lidské vůle,
ale i z tvého
rozhodnutí
a je součástí
církve obecné,
která tě oslavuje
po celém světě.
I za ni prosíme,
abys nás
Duchem svatým
obnovoval, posiloval
a aby se naše
náboženské obce
probudily k životu
s tebou
a po tvé vůli.
Za to prosíme
ve jménu Ježíše Krista.
Amen**

O DUŠÍCH, ANDĚLECH A NADĚJI

Dokončení ze str. 1

tějšího spojovacího prvku - nutnosti v životě každého člověka - nadějí. V sedmi částech oratoria, které podle těchto tří "aktérů" nese název O duších, andělech a naději, o ni duše v různých situacích prostřednictvím andělů usilují. S textem to bylo obtížnější. Nakonec jsem se po "wagnerovsku" sám chopil pera a celý text sestavil sám. Čerpal jsem ze žalmů, citátů z Bible a klasické liturgie. Ta proniká do textu nejvíce – v částech se objevují reminiscence na jednotlivé části ordinária i propria (den hněvu, obětování). Šlo mi o nejméně násilné spojení – např. tam, kde z nebes přicházejí andělé, aby duším zaplašili špatné myšlenky, zpívají gloria (zde jsem handlovskou arietou připomněl dalšího svého oblíbeného skladatele oratorií), tam, kde duše pochybují o své pevné víře, přechází text plyně v credo atd. Mým prvořadým cílem bylo, aby zpěvní linky dobře deklamovaly český text.

* *Přesto mi pořád vrtá hlavou, jak mohli vaši skladbu interpretovat amatéři – musím ale podotknout, že v Husově sboru se po interpretační i kompoziční stránce "dělala dobrá hudba". Na profesionální interpretaci jsem, bohužel, neměl prostředky. Moje spolužačka z hudební vědy Hanka Kaštanová se nabídlá, že oratorium nastuduje. To ovšem ještě netušila, co ji čeká (smích). Ve skladbě je mnoho opravdu náročných míst, které by dělaly problémy i profesionálům. Přesto se nic neškrtalo, ani nepřepisovalo. Hanka dala dohromady sbor i orchestr a v září 2006 se začalo zkoušet. Ukázky jsme předvedli na vánočním koncertu v Litvli.*

* *To jsem netušil, že narazím hned na dva kolegy! Velmi mě teší i váš prak-*

Jan Valušek

tický přístup k hudbě. Na olomoucké katedře se jako jediný v ČR vyučuje hra na klavír a improvizace – někde se to odrazit musí... Vy ale nejen že skládáte, ale i sám v oratoriu zpíváte tenorový part Rozvážné duše...

Vše v rámci akce, kdo má hlasivky, zpívá (smích). Ne, teď vážně. Vlastně jsem jakoby tušil, že tento part budu zpívat já. A už mi bez alternace zůstal. Ostatně, když něco zkazím, můžu si za to sám...

* *Ne, naopak si myslím, že jste ho interpretoval velmi proctičně, poznám dobře školený hlas. I anděl zpíval výborně.*

To byla kolegyně a kamarádka altistka Petra Bubelová z naší pěvecké třídy profesorky zpěvu Hany Keferové. Chodím k ní bezmála pátým rokem. Kvůli oratoriu Petra přijela až z Turecka. Za interpretaci vlastně vděčím přátelům z Olomouce – z hudební vědy, Moravského divadla a všem dobrým lidem z Litvle, kteří měli trpělivost půl roku hrát a zpívat moji hudbu.

* *Z prostor, kde koncertujete, cítím dobrou ekumenickou spolupráci, je to tak?*

Co se týče prostor, jak římskokatolic-

ká, tak husitská církev nám vycházely maximálně vstříc. Sestra biskupka Jana Šilerová je i naším sponzorem. Dnes po koncertě mě potěšila milým dárkem. Husitští faráři vlastně v publiku vytvořili i početnou "klaku" (smích).

* *Nuance sólistů i všechny detaily, bohužel, zanikaly díky ozvučení. Ne-příjemná otázka, chápu, proč jste ale nezpívali bez mikrofonů?*

Bohužel to nebylo možné. My, sólisté, bychom to možná zvládli, ale spousta věcí by pod nahuštěnou polytonální fakturou orchestru zanikla úplně. Je důležité rozumět slovům, myslím si, že je v nich poselství pro všechny a bylo by škoda, aby jim posluchači nerozuměli i za cenu ozvučení.

* *Text oratoria je velmi dobrý, citlivě sestavený, nadčasový a přitom prostý a srozumitelný, to je v dnešní moderní hudbě vzácnost. Vlastně i celá skladba je dobře "stravitelná" i pro běžného posluchače. Poznal jsem vaši slabost pro klasickou formu a tradiční harmonii.*

Muzikolog se nezapře (smích). Věděl jsem předem, že musím skládat, řekněme, umírněněji. Nakonec mi to ale vyhovovalo. Je lepší využít sílu klasické fugy, než složité postupy, které běžný posluchač neobsáhne. To je stará známá věc. I monumentalita chorálu je tradiční gradační prvek. Já jsem vybral Modrou oblohu - protestantský chorál, jehož melodie doted duní v hlavě celé naší rodině, a to nemyslím ve zlém. Je to nádherný klebnutý chorál s pěkným textem, který se mi obsahově výborně hodil.

* *Chorál uzavřel vaši skladbu i naše povídání, děkuji za ně, loučím se s vámi a přeji mnoho dalších úspěchů!*

Mgr. Martin Petrášek, Ph. D.

JÁN FRANCISCI

"... vojak a básnik, spisovateľ a žurnalista, ale aj a možno najmä, organizátor ekonomického a politického života" - tak charakterizoval Jána Francisciho stručně a výstižně V. Mináč.

V roce 1839 přišel nadaný synek z řemeslnické rodiny J. Francisci studovat na evangelické lyceum v Bratislavě. Literárně i organizačně působil v kruhu štúrovské mládeže a patřil k nejbližším spolupracovníkům L. Štúra. Na protest proti zákazu Štúrovských přednášek odešel v březnu 1844 se skupinou studentů studovat do Levoče, kde se v září téhož roku stal zástupcem profesora M. Hlaváčka na katedře řeči a literatury česko-slovenské.

V Levoči založil Jednotu mládeže slovenskej, která sdružovala slovenské studenty všech evangelických škol v Uhrách. Po vystudování práv v Prešově (1845-47) pracoval jako úředník.

*Již za studentských let se projevil jako talentovaný básník a prozaik. Jeho báseň *Svojím vrstovníkom na pamiatku* (1844) byla prvním samostatným tiskem v štúrovské slovenštině.*

*V témže roce vydal i historickou prózu *Janko Podhorský*. Byl též horlivým sběratelem slovenských lidových pověstí a jako jeden z prvních je začal vydávat.*

V revoluci 1848-49 patřil k neaktivnějším. Podílel se na přípravě shromáždění slovenských vlastenců v Liptovském Mikuláši v květnu 1848, na kterém byly přijaty Žiadosti slovenského národa. Spolu s Š. M. Daxnerem a M. Bakulínym organizoval v gemerské stolici založení národní gardy. Za svoji činnost byl uvězněn (původně byl dokonce odsouzen k trestu smrti).

V lednu 1849 ho z budapeštského vězení osvobodila Windischgrätzova armáda. Působil pak jako kapitán, později velitel celého slovenského dobrovolnického sboru.

Po revoluci pracoval ve státních službách v Banské Bystrici, Debrecíně a Budíně. V letech 1864-65 byl dokonce županem liptovské stolice.

Významným způsobem se zasloužil o rozvoj a úspěchy slovenského národního hnutí v šedesátých letech. V březnu 1861 se stal vydavatelem a redaktorem Pešťbudínských vedomostí.

V červnu téhož roku předsedal shromáždění slovenských vlastenců v Martině, které přijalo známé Memorandum národa slovenského. Stál v čele přípravného výboru Maticy slovenské a na jejím prvním shromáždění byl zvolen doživotním čestným místopředsedou.

Po rakousko-uherském vyrovnání v roce 1867 byl penzionován. Na začátku 70. let se aktivně účastnil polemiky proti tzv. Nové škole, ale postupně politické a novinářské činnosti zanechal.

Ve veřejném a kulturním životě se však angažoval dál. Patřil k organizátorům slovenského peněžnictví a zakladatelům spořitelnic a úvěrních družstev.

Přispěl k rozvoji Martina (kde žil od roku 1872) jako kulturně společenského centra Slováků. Jako dlouholetý předseda martinského Knihotlačarského spolku se zasloužil zejména o rozvoj vydavatelské činnosti.

*Překládal divadelní hry a napsal *Vlastný životopis*, v němž věnoval největší pozornost revolučnímu období 1848-49 a memorandovému hnutí šedesátých let.*

NAŠE DETI A ICH VÝCHOVA

Prvou otázkou v dnešnej spoločnosti pri kresťanskej výchove je: „Majú sa deti ovplyvňovať už v detstve? Nemali by sa radšej vychovávať neutrálne a čakať, až sa sami rozhodnú, ktoré náboženstvo, resp. cirkev budú navštevovať, budú členmi.“

V praxi môžeme sledovať tri základné postoje:

* kresťanstvo (kresťanský život) je neodmysliteľným aspektom ľudského bytia

* uvedenie do náboženstva by malo začať až v dostatočnej duševnej zrelosti jednotlivca a v možnosti sa slobodne rozhodnúť

* kresťanstvo (cirkev, Boh) obmedzuje ľudskú osobnosť, samostatnosť a slobodu, preto nie je vhodná akákoľvek náboženská výchova

Každý druh výchovy obsahuje isté rozhodnutia, ktoré sú účinné bez súhlasu detí. Rovnako, ako rodičia sa nepýtajú detí, či sa chce učiť cudzí jazyk, alebo počítat. Kresťanskí rodičia vedia, že deti nepatria len nám, ale Bohu. Naša rodina nie je len naša rodina, ale Božia rodina, ktorá je súčasťou cirkvi. Kresťanskí rodičia majú zodpoved-

nosť za výchovu svojich detí. Sú prví, ktorí im ju majú prinášať. Svojím príkladom a zodpovednosťou voči Bohu realizujú správnu biblickú výchovu svojich detí.

(Ruku na srdce, kolík z nás sme vďační najmä svojim babičkám a dedom, ktorí nás priviedli do kostola, modlili sa za svoje vnúčatá, preto im patrí veľké poďakovanie!)

Pri kresťanskej výchove je potrebné dodržať tieto zásady:

1. Samotná viera rodičov. Bez viery – poznania nie je možná kresťanská výchova.

2. Rodičia musia mať nádej viery, nádej v to, čo zasieva, raz vzklíči a prinesie svoj úžitok.

3. Ďalšou podmienkou výchovy je láska, ktorá je darom od Boha a má dva rozmery, vertikálny k Bohu a horizontálny k blíznym.

4. Veľmi dôležitou podmienkou je osobný príklad rodičov, detividia spôsob života, riešenie problémov atď. Deti totiž pozorne počúvajú a preverujú si, do akej miery rodič verí v to, čo hlása, nerozhodnosť či etický zmätok zo strany rodiča sa u dieťaťa znásobí. Kresťanskí rodičia by mali viesť

svoje deti k návšteve besiedok, cirkvi, nemali by však zabúdať na rodinnú pobožnosť. Kresťanská výchova sa musí odohrávať v pozitívnej atmosfére. K tomu je potrebná citlivosť a múdrosť zo strany rodičov. Úloha cirkvi je takúto výchovu podporovať a pomáhať. Potom z našich detí vyrastú statoční ľudia, ktorí budú hovoriť, milovať a brániť pravdu.

PaedDr. Roman Králik, Th.D.

Autorům Kalendáře Blahoslav
Chcete se také autorsky podílet na kalendáři Blahoslav 2008?

Ještě máte příležitost! Své příspěvky zasílejte do konce května mailem na: kukuczka@ustinadorlici.cz nebo poštou na adresu:

Ervín Kukuczka,
Sychrova 104,
562 01 Ústí nad Orlicí.
Objednávky kalendáře Blahoslav přijímáme na adrese:
Prodejna Blahoslav,
Wuchterlova 5,
166 26 Praha 6-Dejvice,
nebo mailem:
prodejna.blahoslav@ccsh.cz

(red)

(red)

ZPRÁVY

Pozvání do Poděbrad

V neděli 27. května v 9 h poděkujeme Bohu i našim předkům za krásný Sbor krále Jiřího z Poděbrad Církve československé husitské, od jehož dostavby uplyne 70 let. Srdečně zveme vás, kdo si přijíždíte do těchto lázní pro navrácení zdraví. My se snažíme i o duchovní pohodu a modlíme se za své "pacienty" z domova i z ciziny.

Drahoslava Benešová, farářka

Putování rosou i prachem

„Memoáry, ... líčící vlastní život autorů i prostředí, v němž žil a pracoval, přispívají zároveň k poznání jeho doby vůbec, a třebaže jsou zabarveny více nebo méně subjektivně, mívají pro dějepis a zejména literární dějiny cenu důležitých dokumentů, právě bezprostředností svých postřehů a

osobitým pojetím lidí a událostí.“ (Masarykův slovník naučný, díl IV. str. 863, Praha 1929)

Čekali bychom, že takové memoáry napíše v prostředí církve především ti, kteří stáli nebo stojí v jejím popředí, tedy patriarchové, biskupové a profesori Husitské teologické fakulty, aby- chom lépe porozuměli tomu, co jsme v posledních šedesáti letech prožívali. Nedočkali jsme se. Tím více vítáme vzpomínky Miroslava Matouše, původně našeho faráře, jemuž byl svého času odňat státní souhlas k výkonu služby na několik let (1958 – 1968) a který pak mohl sloužit jako kazatel v Jednotě bratrské.

Někdo píše vzpomínky s otevřeným či skrytým záměrem oslavit sebe sama; M. Matouš však v drobných, vážných a někdy i humorných příbězích poukazuje k tomu, který má v rukou celý vesmír i každý lidský život. Zvláště cenná jsou svědectví autora o ně-

mecké okupaci, o poměrech po skončení druhé světové války a o komunistické diktatuře. Čtenáře zaujmou bezpochyby také oddílky o setkáních s našimi předními umělci. Z knihy dýchá sborovost, ekumenicitá a důraz na sílu lásky navzdory tomu, že se člověk může setkat i s nepochopitelným nepřátelstvím. – Předností textu je i vytříbený jazyk.

Zdeněk Svoboda

Redakční dovětek

Knihu Putování rosou i prachem, kterou vydalo nakladatelství ERMAT Praha, si můžete koupit i u nás v redakci za cenu 220 Kč.

Změna adresy

Poznamenejte si prosím novou adresu náboženské obce Praha 9-Vysočany: Kbelská 250/30, 198 00 Praha 14-Hloubětín. Tel. číslo: 281 863 759.

(red)

HRST PERLIČEK O LETNICÍCH

Křesťanská církev začala slavit Letnice snad už od počátku své existence, první zmínky se však objevují až ve 3. století. Protože v křesťanském chápání jimi vrcholí padesátidenní oslava Velikonoc, jsou považovány za jeden z nejvýznamnějších svátků vůbec. Ve 4. století se začala v předvečer této slavnosti slavit vigilie a po ní se slavil oktáv Seslání Ducha svatého.

Liturgická barva Letnic byla vždy červená – tento zvyk zřejmě pochází ze slavnostního římského oděvu, který byl barven purpurem, někteří autoři

však udávají, že barva má připomínat plamínky nad hlavami apoštolů.

Jak už to bývá s mnoha křesťanskými svátky, i Letnice navazovaly na pohanské oslavy, které u nás na řadě míst přetrvávaly i po příchodu křesťanství. Kronikář Kosmas píše roku 1092 o knížeti Břetislavovi II., že vyháněl ze země čarodějníky, věšce a pohanské hadače. Kniže vykořenil podle Kosmy též „obyčeje pověrečné, které vesničané, posud polou pohané, o Letnicích v outerý nebo ve středu zachovávali, přinášejíce dárky ke studán-

kám, oběti zabíjeli a zlým duchům obětovali“.

Mnohé z těchto zvyků, i když v poněkud pozmeněné podobě se zachovaly až dodnes. Tak třeba na Vysočině je zvykem otvírání a čištění studánek, na mnoha místech se zachoval průvod královniček - mladých dívek, které na Svatodušní pondělí vyčistí studánky v okolí, naberou z nich vodu a tu pak rozdávají po vesnicích.

Dalším takovým starodávným zvykem je i známá jízda králů, která se u nás drží především na Slovácku (nejznámější je ve Vlčnově). I když si mnozí myslí, že jde o typický moravský zvyk, není to pravda. Jízdy králů se pravidelně odehrávají i v Německu, v Anglii, Francii, Španělsku, prostě téměř po celé Evropě, a liší se jen legendami o svém vzniku.

Ve městech se na Svatodušní pondělí konaly už od středověku střelecké soutěže nazývané střelba ku ptáku. Nejstarší zprávy o nich pocházejí ze 13. století, kdy se k nám střelba rozšířila zřejmě z Německa. Největší oblíbenosti se soutěž těšila v 15. a 16. století. Byla organizovaná městskými střeleckými spolky (např. střelecké bratrstvo v Brně vzniklo už v roce 1499). Lidé se tehdy scházeli na předem určeném prostranství před městskými hradbami, kde se v přesně určeném pořadí snažili trefit ptáka, upevněného na vysokém bidle. Živé zvíře bylo časem nahrazeno dřevěným. Střílelo se z kuší. V 16. století postupně převládaly ručnice. To celé se odehrávalo za účasti mnoha diváků, kteří se kromě pozorování střelby bavili tancem, jídlem a pitím. Vítěz soutěže se nazýval ptačí král a na příští rok se stal hlavou střeleckého spolku.

Dnes už si většinou Letnice připomínají jen křesťané a ani oni si neuvědomují souvislost mezi svátky a tímto folklórem. V Německu, Rakousku, Maďarsku, Belgii, Lucembursku, Nizozemí, Švýcarsku, Norsku, Švédsku, Dánsku, na Islandu a v Řecku mají aspoň na Svatodušní pondělí volno.

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

SVATODUŠNÍ SVÁTKY

Pán Ježíš učedníkům slíbil před svým odchodem k Otci Přímluvce, který s nimi bude na věky. Tím Přímluvcem je Duch svatý, jehož symbolem je holubice. Seřadíte-li správně písmenka z našeho obrázku, dozvíte se, o kterém svátku Duch svatý k učedníkům přišel.

(Řešení z minulého čísla: Aby poznali)

Jana Krajčířiková

(noe)

Český zápas

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6

Šéfredaktorka: Dr. Helena Bastlová, redakce: Mgr. Jana Krajčířiková, Ivana Kyselová, Mgr. Ervín Kukuczka, tel.: 220 398 107, fax: 220 398 123,

mail: cesky.zapas@csh.cz, Tisk: Grafotechna, Distribuce: A.L.L. production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234 092 851, predplatne@predplatne.cz

KALENDARIUM – KVĚTEN/ČERVEN

28. 5. 1607 - Zemřel na hradě Lokti **Jiří Popel z Lobkovic** (* asi 1551) - šlechtic a politik, příslušník starobylého rodu Lobkoviců, jakéhosi severočeského mocenského protějšku jihočeských Rožmberků. Svou kariéru začal u dvora Ferdinanda Tyrolského, strýce císaře Rudolfa II. Záhy se dostal k císařskému dvoru a od 80. let 16. století zastával řadu vysokých funkcí (nejvyšší sudí, nejvyšší komorník, nejvyšší hofmistr). Hlásil se k mladé, radikální a nesnášenlivé římskokatolické generaci, provádějící útočnou a bezohlednou protireformační politiku. Byl chytrý a nesmírně ambiciózní politik s přepjatým sebevědomím a pomýšlel i na nejvyšší světské a duchovní hodnosti. Papežští nunciové ho chválili a podporovali. Avšak císař Rudolf měl k radikálům na obou stranách stále větší nechuť a proti všeobecnému očekávání nejmenoval Jiřího Lobkovicce po smrti Viléma z Rožmberka (1592) do úřadu nejvyššího purkrabího. Snad z rozhořčení a ze snahy donutit císaře k povolnosti zosnoval Jiří proti Rudolfovi opozici na zemském sněmu na jaře 1593. Jako předseda sněmu dal namísto císařovy propozice na pořad jednání "stížný spis" proti císaři. Sněm se nakonec rozešel, aniž schválil císařovy požadavky. Při vyšetřování bylo dokázáno, že původcem spisu a organizátorem opozice na sněmu, zřejmě na Jiřího popud, byl jeho bratr Ladislav. Ten před zahájením soudu uprchl ze země a v nepřítomnosti byl odsouzen ke ztrátě života, cti i majetku. Odpůrci Lobkoviců pak zahájili ostrou kampaň proti Jiřímu, kterého císař v únoru 1594 obeslal před soud "pro zradu, podvod a urážku majestátu". Lobkovic se poddal císaři na milost a nemilost, a tak byl bez procesu odsouzen císařem k trestu smrti, který mu však byl za několik dní změněn v doživotní žalář. Lobkovic byl uvězněn na hradě Lčkově, pak v Kladsku a nakonec na hradě Lokti, kde zemřel. Vyprávělo se však, že byl na císařův rozkaz tajně popraven.

29. 5. 1217 - Na Přemyslovu žádost zrušil arcibiskup mohučský klatbu nad Čechami.

29. 5. 1637 - Zemřel v Liptovském Sv. Mikuláši **Jiří Třanovský** (* 27. 3. 1592 v Těšíně) - barokní básník a náboženský spisovatel. Tento evangelický duchovní s farností ve Valašském Meziříčí (od 1615) musel pro svou víru opustit po Bílé hoře Moravu. Uchýlil se nejprve do Slezska, po několika letech odešel definitivně na Slovensko. Od roku 1631 působil jako duchovní správce v Liptovském Sv. Mikuláši. Psal české a latinské náboženské básně a modlitby. Nejslavnější jeho dílo, vydané roku 1636 v Levoči, *Cithara sanctorum, Žalmy a písně duchovní staré i nové*, obsahovalo nejen soubor písní Třanovského a jeho spolupracovníků, ale i staré písně husitské. Toto dílo se stalo nejoblíbenějším kancionálem slovenských evangelíků a dočkalo se mnoha desítek vydání. Řada písní je i v našem zpěvníku.

30. 5. 1917 - Na zahájení říšské rady přednesl předseda Českého svazu F. Staněk státoprávní prohlášení, v němž vyjádřil nespokojenost s dualistickým uspořádáním říše a vytyčil požadavek její přeměny ve spolkový stát jednotlivých národů. K prohlášení se nepřipojili čeští klerikové a několik agrárních a národně sociálních poslanců.

31. 5. 1547 - Král Ferdinand vydal mandát, v němž vyzval účastníky odboje, aby se dostavili do Litoměřic a ujistili ho zde o své věrnosti. Odmítl však přijmout původce povstání (zejména delegaci Prahy).

31. 5. 1882 - V Březových Horách u Příbrami (na Mariánském dole) vypukl požár, jehož obětí se stalo 319 horníků.

1. 6. 1642 - V bitvě u Svídnice zvítězilo švédské vojsko nad císařskými oddíly sasko-lauenburského vévody Františka Alberta. Tímto vítězstvím si Torstensson otevřel cestu na Moravu (obsadil nejprve Opavu).

1. 6. 1817 - Mechanik pražské polytechniky Josef Božek veřejně předvedl svou parní loď na Vltavě u Císařského mlýna v Bubenči. Loď byla dlouhá 13 metrů a široká skoro 3 metry. Poháněna byla parou pomocí zalomeného hřídele na dvě lopátková kola.

1. 6. 1822 - Narodil se v Hnušticích **Ján Francisci** (+ 7. 3. 1905 v Martině) - přední představitel slovenského národního hnutí - viz i str. 3.

1. 6. 1862 - Konalo se první veřejné sokolské cvičení v sále U Apolla v Ječné ulici v Praze.

1. 6. 1907 - Narodil se v Turnově **Jan Patočka** (+ 13. 3. 1977 v Praze) - filosof.

1. 6. 1937 - Německý generální štáb začal rozpracovávat plán Fall Grün (Zeelený) proti Československu.

2. 6. 1297 - Konala se velkolepá korunovace Václava II. v Praze za českého krále mohučským arcibiskupem Gerhardem. Souhlas papežské kurie v Římě získal nový Václavův rádce a kancléř, basilejský biskup (později mohučský arcibiskup) Petr z Aspeltu (během roku 1296 zemřeli tři Václavovi skvělí diplomaté - biskup Tobiáš, vyšehradský probošt Jan a Bernard z Kamenice). Do čtrnácti dnů po korunovaci zemřela náhle královna Guta. Na korunovaci přítomní čtyři kurfiřtové (mohučský, saský, braniborský a český) vyzvali vévodu Albrechta, aby svrhl římskoněmeckého krále Adolfa Nassavského (narůstala nespokojenost s jeho vládou). Albrecht slíbil Václavovi za vojenskou pomoc dát v zástavu Chebsko a některá území v Míšeňsku.

2. 6. 1922 - Zemřel v Praze **Josef Václav Myslbek** (* 20. 6. 1848 v Praze) - slavný sochař.

2. 6. 1927 - Zemřel v Praze **Otto Gutfreund** (3. 8. 1889 ve Dvoře Králové) - sochař - mj. autor sousoší Babičky v Ratibořickém údolí.

2. 6. 1952 - Zemřel v Praze **Bohumil Mathesius** (* 14. 7. 1888 v Praze) - literární vědec a překladatel.

(red)